نقد خلاقیت موسیقی آزمون سراسری۱۳۹۳

نگاه کلی:

در این آزمون، ۱۳ پرسش از موسیقی غربی، ۶ پرسش از موسیقی ایرانی و ۱ پرسش مشترک از این دو (در سازشناسی) طرح شده است.

از ۶ پرسش تئوری موسیقی، ۴ پرسش از تئوری موسیقی غربی و ۲ پرسش از تئوری موسیقی ایرانی طرح شده است؛ که عبارتند از ۱ پرسش از بخش فواصل موسیقایی (با اشاره‌ای به تاریخ موسیقی) و ۲ پرسش از آکوردشناسی (که می‌توان یکی از آن‌ها را در مبحث گام‌شناسی قرار داد)، ۱ پرسش از هارمونی و ۲ پرسش از گام‌شناسی (مایه‌شناسی) ایرانی.

از «ردیف موسیقی ایرانی»، ۱ سؤال از «گوشه‌ها» آمده است.

از تاریخ موسیقی، ۲ پرسش نسبتاً آسان، یکی از سبک‌شناسی غربی (آهنگسازان دوره‌ها) و دیگری از آثار آهنگسازان موسیقی ایرانی آمده است که با مطالعه‌ی کافی این بخش، قابل‌پاسخگویی هستند.

در بخش فرم‌شناسی، هم سه پرسش آمده است که ۲ سؤال سخت و ۱ آسان را شامل می‌شود.

بیشترین تعداد سؤالات از سازشناسی و شامل ۷ پرسش است که این تجمع تعداد سؤالات در یک مبحث در سال‌های مختلف کنکور (سال گذشته در مبحث تاریخ موسیقی غربی) از استاندارد پراکندگی سؤالات آزمون، خارج است.

۴ پرسش سازشناسی، از مبحث سازهای انتقالی آمده است (باز هم عدم پراکنگی موضوعی)، که با تئوری موسیقی گره خورده است و مستلزم دانشی نسبت به این بحث نیز می‌باشد که ۲ تای آن دشوار است. ۲ پرسش از رده‌بندی(نوع‌شناسی) سازها و ۱ پرسش از سازشناسی ایرانی (مبحث کوک ساز) طرح شده است.

سؤالاتی که در زمینه‌ی سازهای انتقالی در کنکور مطرح می‌شده، در سال‌های دورتر، با توجه به اینکه نام ساز و نام نت انتقالی آن ذکر می‌شده است، می‌توانست دانش داوطلب را نسبت به مفهوم و عملکرد سازهای انتقالی محک بزند؛ اما در چند سال اخیر علاوه بر قوّه‌ی تحلیل داوطلب، به حافظه‌ی او بیش از حد اهمیت داده می‌شود که این مطلوب نیست.

در مجموع، با ۷ پرسش دشوار، ۵ پرسش متوسط و ۷ پرسش آسان، سطح سؤالات خلاقیت موسیقی امسال متوسط یا کمی دشوار به نظر می‌رسد.

پرسش‌های ابتکاری یا نو:

۲۲۳ و ۲۲۴	قطعه‌ی «مرغ سحر» و اذان مؤذن‌زاده اردبیلی به نوعی تبدیل به بخشی از هویت فرهنگی ما ایرانیان شده است. اذانی که هر روز با صدای مؤذن‌زاده اردبیلی می‌شنویم، در گوشه‌ی روح‌الارواح از آواز بیات ترک (زند) و از متعلقات شور است. پس کافی‌است بدانیم در شبانه‌روز، چه می‌شنویم و چه می‌بینیم...!
۲۲۸	این سؤال ترکیبی از تئوری موسیقی و تاریخ موسیقی است. فاصله‌ی «تری تُن» به معنی «سه‌پرده ای» که به‌طور طبیعی بین نت «فا» و «سی» وجود دارد (که این تنها فاصله‌ی چهارم افزوده بین نتهای بدون علامت عَرَضی است و بقیه چهارم درست هستند)، در تاریخ موسیقی به‌دلیل نامطبوع بودن، آن‌را فاصله‌ی شیطانی می‌نامیدند و در کلیسا استفاده از آن ممنوع بوده است. (در این سؤال نت «دو» به «فادیز»)
۲۳۹	ممکن است فردی که مبحث آکوردها را نخوانده یا به آن مسلط نباشد، به سادگی از این پرسش بگذرد؛ با اینکه این سؤال، بسیار آسان است و نیازی به شناخت آکوردها ندارد، فقط کافیست مفهوم فونکسیون را بدانیم، شکل رومی درجات گام را بشناسیم و از نت «می»(پایه‌ی گام) تا نت «سی» (پایه‌ی آکورد) بشماریم!

پرسش‌های دشوار یا وقت‌گیر:

۲۲۱و۲۲۲	پرسش۲۲۱ از صفحه‌ی۴۳۴ و پرسش ۲۲۲ از صفحه‌ی ۳۱۱ و پرسش ۲۲۶ از صفحه‌ی ۱۲۵ کتاب درک و دریافت موسیقی، تألیف «راجر کیمی ین»، نشر چشمه طرح شده است. به داوطلبان موسیقی کنکور هنر توصیه می‌شود، این کتاب قطور را به‌طور **هدفمند و بدون وسواس!** مطالعه نمایند و دیگر داوطلبان کنکور هنر نیز اگر آنرا در کتابخانه یا نزد دوستی یافتند، **تورقی هدفمند** بنمایند. این کتاب از منابع درس خلاقیت موسیقی و کتابی است معادل کتاب «هنر در گذر زمان» اثر «هلن گاردنر» برای رشته‌های هنرهای تجسمی!
227	مایه‌نماها(علامات ترکیبی سرکلید)ی ایرانی، با توجه به تعدد و پیچیدگی بیشترش نسبت به مایه‌نماهای غربی جزو سؤالات سخت برای داوطلبان کنکور هنر محسوب می‌شود.
۲۳۲	به‌خاطرسپاری تک‌تک سازهای انتقالی، صدادهی آن‌ها و رابطه‌ی آن‌ها با یکدیگر کاری دشوار برای داوطلبان است!
۲۴۰	طرح سؤال از موضوعات مربوط به هارمونی، همواره برای عموم داوطلبان کنکور هنر دشواری ایجاد می‌کند، ولی طرح ۱ سؤال از این مبحث (که در اینجا مربوط به انواع کادانس است)، باعث می‌شود فرق امتیاز داوطلبان متقاضی رشته‌ی موسیقی با دیگر رشته‌ها مشخص شود و از آنجا که موضوع این پرسش از موارد اصلی در بحث هارمونی است برای داوطلبانی که انواع کادانس را مطالعه نموده اند، قابل حل است و زمان زیادی هم نمی‌گیرد.(کادانس شکسته، نوعی کادانس فریبنده(گول‌زن) است). (در سال گذشته، دو پرسش نسبتاً دشوار از هارمونی مطرح شده بود، ولی سؤال اینجاست که

	برای عموم داوطلبان، چه منبعی برای مطالعه‌ی کلی هارمونی باید توصیه کرد!!!؟

پرسش‌های غیراستاندارد یا نادرست

۲۳۰	کوک‌های متداول ساز تار «دو-سل-دو» و «دو-سل-ر» می‌باشد که این به‌تنهایی می‌توانست موضوع سؤال قرار گیرد و در دو کتاب سازشناسی تألیف ۱- پرویز منصوری و ۲- ارفع اطرایی و محمدرضا درویشی، چیزی بیش از این ذکر نشده و برای اینکه از داوطلب انتظار داشته باشیم بداند آواز افشاری «سل» را با تار با چه کوکی باید نواخت، باید فرض را بر نوازنده‌ی تار بودن او گذاشته باشیم! در سال گذشته نیز سؤالی مشابه (سؤال۲۲۷سال۹۲) آمده بود که این نشان از حساسیت طراحان سؤال به جزئیات ساز ایرانی تار دارد! (کاش این حساسیت را مسئولان فرهنگی کشور و سازمان یونسکو نیز می‌داشتند!)

عباس(هامون) هاشمی